

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

10 octombrie 2017*

„Trimitere preliminară – Apropierea legislațiilor – Asigurare de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule – Directiva 90/232/CEE – Articolul 1 – Răspunderea pentru vătămarea corporală a tuturor pasagerilor, alții decât conducătorul auto – Asigurare obligatorie – Efect direct – Directiva 84/5/CEE – Articolul 1 alineatul (4) – Organism însărcinat cu despăgubirea pentru pagubele materiale sau corporale provocate de un vehicul neidentificat sau neasigurat – Posibilitatea de a invoca o directivă împotriva unui stat – Condițiile în care un organism de drept privat poate fi considerat o emanație a statului și i se pot opune dispozițiile unei directive care sunt susceptibile să aibă efect direct”

În cauza C-413/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda), prin decizia din 12 mai 2015, primită de Curte la 27 iulie 2015, în procedura

Elaine Farrell

împotriva

Alan Whitty,

Minister for the Environment,

Ireland,

Attorney General,

Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI),

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, doamna R. Silva de Lapuerta și domnii M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Rosas și J. Malenovský, președinți de cameră, domnii E. Juhász, A. Borg Barthet (raportor), D. Šváby, doamnele M. Berger, A. Prechal, K. Jürimäe și domnii C. Lycourgos și M. Vilaras, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul T. Millett, grefier adjunct,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 iulie 2016,

* Limba de procedură: engleza.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Minister for the Environment, Ireland și Attorney General, de E. Creedon și de S. Purcell, în calitate de agenți, asistate de J. Connolly, SC, și de C. Toland, BL;
- pentru Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI), de J. Walsh, solicator, de B. Murray, barrister, de L. Reidy și de B. Kennedy, SC;
- pentru guvernul francez, de G. de Bergues, de D. Colas și de C. David, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de H. Krämer și de K.-Ph. Wojcik, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 22 iunie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește chestiunea dacă unui organism de drept privat căruia un stat membru i-a încredințat misiunea prevăzută la articolul 1 alineatul (4) din A doua directivă 84/5/CEE a Consiliului din 30 decembrie 1983 privind apropierea legislațiilor statelor membre privind asigurarea de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule (JO 1984, L 8, p. 17, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 104), astfel cum a fost modificată prin A treia directivă 90/232/CEE a Consiliului din 14 mai 1990 (JO 1990, L 129, p. 33, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 240) (denumită în continuare „A doua directivă”), i se pot opune dispozițiile acesteia susceptibile să aibă efect direct.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu desfășurat în primă instanță între doamna Elaine Farrell, pe de o parte, și domnul Alan Whitty, Minister for the Environment (ministrul mediului, Irlanda), Ireland (Irlanda), Attorney General, precum și Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI), pe de altă parte, în legătură cu despăgubirea pentru vătămarea corporală suferită de doamna Farrell într-un accident rutier.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 72/166/CEE a Consiliului din 24 aprilie 1972 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la asigurarea de răspundere civilă auto și introducerea obligației de asigurare a acestei răspunderi (JO 1972, L 103, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 10, denumită în continuare „Prima directivă”) prevede:

„[...] fiecare stat membru ia toate măsurile necesare pentru a se asigura ca răspunderea civilă pentru pagubele produse de vehiculele care provin în mod obișnuit de pe teritoriul lor să fie acoperită prin asigurare. Aceste măsuri stabilesc aria răspunderii civile acoperite de asigurare, precum și termenii și condițiile asigurării.”

- 4 Articolul 1 din A doua directivă prevede:

„(1) Asigurarea prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din [Prima directivă] acoperă obligatoriu pagubele materiale și vătămarea corporală.

[...]

(4) Fiecare stat membru înființează sau autorizează un organism a cărui misiune este de a compensa, cel puțin în limitele obligației de asigurare, pagubele materiale sau corporale provocate de un vehicul neidentificat sau pentru care nu a fost îndeplinită obligația de asigurare prevăzută la alineatul (1). Această dispoziție nu aduce atingere dreptului statelor membre de a considera compensarea plătită de acest organism ca având un caracter subsidiar sau nu și nici dreptului de a adopta dispoziții pentru rezolvarea cererilor de despăgubire între organismul respectiv și persoana sau persoanele care poartă răspunderea pentru accident și alți asigurători sau organisme de asigurări sociale care trebuie să despăgubească victima pentru același accident. Cu toate acestea, statele membre nu trebuie să permită organismului să condiționeze plata despăgubirii de aprecierea de către victimă în cazul în care persoana răspunzătoare nu poate sau refuză să plătească.

[...]”

5 Potrivit articolului 2 alineatul (1) primul paragraf din A doua directivă:

„Fiecare stat membru adoptă măsurile necesare pentru ca orice dispoziție legală sau clauză contractuală conținută într-o poliță de asigurare, eliberată în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din [Prima directivă], care exclude de la asigurare cazurile în care vehiculele sunt utilizate sau conduse de către:

– persoane care nu sunt autorizate în mod explicit sau implicit

sau

– persoane care nu sunt titularele unui permis care să le dea dreptul să conducă vehiculul respectiv

sau

– persoane care nu respectă obligațiile legale de ordin tehnic cu privire la starea și siguranța vehiculului respectiv

să fie considerată, în sensul articolului 3 alineatul (1) din [Prima directivă], fără efect în ceea ce privește pretențiile unor terți care au fost victime ale unui accident.”

6 Al doilea-al cincilea considerent ale celei de A treia directive 90/232 (denumită în continuare „A treia directivă”) prevăd:

„[Î]ntrucât articolul 3 din [Prima directivă] impune ca fiecare stat membru să adopte toate măsurile necesare astfel încât răspunderea civilă pentru pagubele produse de autovehiculele aflate, în mod obișnuit, pe teritoriul lor să fie acoperită printr-o asigurare; întrucât daunele acoperite de o astfel de asigurare, precum și termenii și condițiile acesteia ar trebui stabilite prin aceste măsuri;

întrucât [A doua directivă] a redus considerabil diferențele între nivelul și conținutul asigurării obligatorii de răspundere civilă în statele membre; întrucât există încă diferențe semnificative în ceea ce privește acoperirea oferită prin asigurare;

întrucât victimelor accidentelor cauzate de autovehicule ar trebui să li se garanteze un tratament comparabil, indiferent de locul în care are loc accidentul pe teritoriul [Uniunii];

întrucât există îndeosebi diferențe în asigurarea obligatorie pentru pasagerii autovehiculelor în unele state membre; întrucât, pentru a putea proteja această categorie deosebit de vulnerabilă de victime potențiale, astfel de diferențe ar trebui eliminate”.

7 Potrivit articolului 1 primul paragraf din A treia directivă:

„Fără a aduce atingere celui de-al doilea paragraf de la articolul 2 alineatul (1) din [A doua directivă], asigurarea menționată la articolul 3 alineatul (1) din [Prima directivă] acoperă răspunderea pentru vătămarea corporală a tuturor pasagerilor, alții decât conducătorul auto, ce rezultă ca urmare a utilizării unui vehicul.”

8 Potrivit articolului 6 alineatul (2) din A treia directivă, până la 31 decembrie 1998 Irlanda trebuia să se conformeze articolului 1 din această directivă în ceea ce privește pasagerii de pe locul din spate de la motocicletate, iar până la 31 decembrie 1995 aceasta trebuia să se conformeze articolului 1 în ceea ce privește celelalte vehicule.

Dreptul irlandez

9 Articolul 56 din Road Traffic Act 1961 (Legea din 1961 privind circulația rutieră), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Legea din 1961”), impune ca orice utilizator al unui autovehicul să fie acoperit printr-o asigurare pentru daunele corporale sau materiale provocate terților într-un loc public. Însă această obligație de asigurare nu cuprinde daunele provocate persoanelor care călătoresc în părțile din vehicule care nu sunt echipate pentru pasageri.

10 În temeiul articolului 78 din Legea din 1961, asigurătorii care încheie asigurări de autovehicule în Irlanda trebuie să fie membri ai MIBI.

11 MIBI este o societate cu răspundere limitată prin garanție care nu deține capital social, finanțată integral de membrii săi, care sunt asigurătorii de pe piața asigurărilor de autovehicule din Irlanda. MIBI a fost înființat în luna noiembrie 1954, ca urmare a unui acord încheiat între Department of Local Government (Departamentul Administrației Locale, Irlanda) și asigurătorii care încheie asigurări de autovehicule în Irlanda.

12 În temeiul articolului 2 dintr-un acord încheiat în anul 1988 între ministrul mediului și MIBI, acesta din urmă poate fi acționat în justiție de orice persoană care solicită despăgubiri din partea unui conducător auto neasigurat sau neidentificat. Conform articolului 4 din acest acord, MIBI consimte să acorde despăgubiri victimelor conducătorilor auto neasigurați sau neidentificați. Obligația MIBI de a plăti despăgubiri victimelor ia naștere atunci când creanța stabilită de instanță nu a fost executată integral în termen de 28 de zile, dar numai în situația în care hotărârea include „orice răspundere pentru pagubele materiale sau personale care trebuie acoperite printr-o poliță de asigurare agreată în conformitate cu articolul 56 din [Legea din 1961]”.

Litigiul principal și întrebările preliminare

13 Doamna Farrell a fost victima unui accident rutier la 26 ianuarie 1996 ca pasager într-o camionetă deținută și condusă de domnul Whitty, care a pierdut controlul acesteia. La momentul accidentului, doamna Farrell era așezată pe podea în spatele autovehiculului domnului Whitty, care nu a fost nici conceput, nici construit pentru a transporta pasageri în spate.

14 Întrucât domnul Whitty nu era asigurat pentru vătămarea corporală suferită de doamna Farrell, aceasta a încercat să obțină o despăgubire de la MIBI.

15 MIBI a refuzat să o despăgubească pe doamna Farrell pentru motivul că răspunderea pentru vătămarea corporală pe care a suferit-o nu intra în sfera asigurării obligatorii în temeiul dreptului irlandez.

- 16 În luna septembrie 1997, doamna Farrell a inițiat în fața instanțelor irlandeze o procedură împotriva domnului Whitty, a ministrului mediului, a Irlandei, a Attorney General și a MIBI, arătând în special că măsurile naționale de transpunere în vigoare la momentul accidentului nu puneau corect în aplicare dispozițiile relevante ale Primei și ale celei de A treia directive. High Court (Înalta Curte, Irlanda) a sesizat atunci Curtea cu titlu preliminar.
- 17 În cadrul acelei trimiteri, Curtea a declarat, mai întâi, că articolul 1 din A treia directivă, pe de o parte, trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale potrivit căreia asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto nu acoperă răspunderea pentru vătămările corporale cauzate persoanelor care călătoresc într-o parte a unui autovehicul care nu a fost nici concepută, nici construită cu scaune pentru pasageri și, pe de altă parte, că acest articol îndeplinește toate condițiile necesare pentru a produce un efect direct și conferă, în consecință, drepturi pe care particularii le pot invoca în mod direct în fața instanțelor naționale. Curtea a considerat însă că este de competența instanței naționale să verifice dacă această dispoziție poate fi invocată împotriva unui organism precum MIBI (Hotărârea din 19 aprilie 2007, Farrell, C-356/05, EU:C:2007:229, punctele 36 și 44).
- 18 Într-o hotărâre din 31 ianuarie 2008, High Court (Înalta Curte) a considerat că MIBI este o emanație a statului și că, în consecință, doamna Farrell este îndreptățită să obțină despăgubire de la acesta.
- 19 MIBI a formulat o cale de atac împotriva acestei hotărâri în fața instanței de trimitere, considerând că nu reprezintă o emanație a statului și că, prin urmare, nu i se puteau opune dispozițiile, chiar și cu efect direct, ale unei directive care nu fuseseră transpuse în dreptul național.
- 20 În urma unei tranzacții intervenite între părțile din litigiul principal, doamna Farrell a primit o despăgubire pentru vătămarea corporală suferită. Însă MIBI, pe de o parte, și ministrul mediului, Irlanda și Attorney General, pe de altă parte, nu sunt de acord cu privire la entitatea care trebuie să suporte sarcina acestei despăgubiri.
- 21 Considerând că răspunsul la această întrebare depinde de chestiunea dacă MIBI trebuie sau nu trebuie să fie considerat o emanație a statului împotriva căreia pot fi invocate dispozițiile unei directive care sunt susceptibile să aibă efect direct, Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Criteriile cu privire la ceea ce se consideră a fi o emanație a unui stat membru stabilite în Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții (C-188/89, EU:C:1990:313), astfel cum sunt formulate în cuprinsul punctului 20 din această hotărâre, trebuie interpretate în sensul că acestea trebuie aplicate
- a) în mod cumulativ sau
- b) în mod separat?
- 2) În măsura în care aspectele menționate în mod separat în Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții (C-188/89, EU:C:1990:313), pot fi considerate, în subsidiar, ca fiind elemente care ar trebui luate în considerare în mod corespunzător în cadrul unei evaluări globale, există un principiu fundamental care stă la baza elementelor separate identificate în această hotărâre pe care o instanță ar trebui să îl aplice în motivarea unei decizii cu privire la calificarea unui anumit organism drept o emanație a statului?
- 3) Este suficient faptul că unui organism i-a fost transferată o marjă largă de responsabilitate de către un stat membru în vederea îndeplinirii obligațiilor rezultate din dreptul Uniunii pentru ca acesta să fie o emanație a statului membru sau, în plus, este necesar ca un astfel de organism să aibă a) puteri exorbitante sau b) să își desfășoare activitatea sub controlul sau supravegherea directă a statului membru respectiv?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 22 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 288 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu exclude ca unei entități care nu îndeplinește toate caracteristicile enunțate la punctul 20 din Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții (C-188/89, EU:C:1990:313), să i se poată opune dispozițiile unei directive care sunt susceptibile să aibă efect direct.
- 23 La punctele 3-5 din acea hotărâre, Curtea a arătat că organismul în discuție în cauza în care s-a pronunțat hotărârea respectivă, și anume British Gas Corporation, era „o persoană juridică constituită prin lege”, „însărcinată să dezvolte și să mențină, în regim de monopol, un sistem de distribuție a gazului în Marea Britanie”, că „[m]embrii organului [său] de conducere [...] erau numiți de secretarul de stat competent[, care] avea de asemenea puterea de a da [British Gas] orientări cu caracter general pentru aspectele care afectau interesul național, precum și instrucțiuni referitoare la administrarea acesteia”, și că British Gas era abilitată să „prezinte proiecte de legi Parlamentului, cu autorizarea secretarului de stat”.
- 24 În acest context, Curtea a amintit la punctul 18 din acea hotărâre că „a admis într-o serie de cauze că dispozițiile necondiționate și suficient de precise ale unei directive puteau fi invocate de către justițiabili împotriva organismelor sau entităților care erau supuse autorității sau controlului statului sau care dispuneau de puteri exorbitante în raport cu cele care rezultă din normele obișnuite aplicabile în relațiile dintre particulari”.
- 25 Curtea a dedus la punctul 20 din acea hotărâre că „printre entitățile față de care se pot invoca dispozițiile unei directive de natură a avea efecte directe figurează în orice caz un organism care, indiferent de forma sa juridică, a fost însărcinat în temeiul unui act al autorității publice să îndeplinească, sub controlul acesteia din urmă, un serviciu de interes public și care dispune, în acest scop, de puteri exorbitante în raport cu normele aplicabile în relațiile dintre particulari”.
- 26 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 50 din concluzii, alegerea făcută de Curte la punctul 20 din Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții (C-188/89, EU:C:1990:313), de a recurge la termenii „printre [aceste entități] figurează în orice caz” evidențiază faptul că Curtea nu a înțeles să formuleze un criteriu general care să acopere toate posibilitățile în care unei entități i se pot opune dispozițiile unei directive care sunt susceptibile să aibă efecte directe, ci a considerat că un organism precum cel în discuție în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre trebuie, în orice caz, să fie considerat astfel din moment ce îndeplinește fiecare dintre caracteristicile enumerate la respectivul punct 20.
- 27 Astfel, punctul 20 menționat trebuie interpretat în lumina punctului 18 din aceeași hotărâre, în care Curtea a subliniat că asemenea dispoziții pot fi invocate de către un particular împotriva unui organism sau a unei entități care fie este supusă autorității sau controlului statului, fie dispune de puteri exorbitante în raport cu cele care rezultă din normele obișnuite aplicabile în relațiile dintre particulari.
- 28 Prin urmare, astfel cum a arătat în esență avocatul general la punctele 53 și 77 din concluzii, condițiile potrivit cărora organismul în cauză trebuie să fie supus autorității sau controlului statului și, respectiv, să dispună de puteri exorbitante în raport cu cele care rezultă din normele aplicabile în relațiile dintre particulari nu pot avea un caracter cumulativ (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 decembrie 1997, Kampelmann și alții, C-253/96-C-258/96, EU:C:1997:585, punctele 46 și 47, precum și Hotărârea din 7 septembrie 2006, Vassallo, C-180/04, EU:C:2006:518, punctul 26).

- 29 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 288 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu exclude, în sine, ca unei entități care nu îndeplinește toate caracteristicile enunțate la punctul 20 din Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții (C-188/89, EU:C:1990:313), coroborate cu cele care figurează la punctul 18 din aceeași hotărâre, să i se poată opune dispozițiile unei directive care sunt susceptibile să aibă efect direct.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

- 30 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă există un principiu fundamental care ar trebui să orienteze o instanță ce examinează chestiunea dacă unui organism i se pot opune dispozițiile unei directive care sunt susceptibile să aibă efect direct și, în particular, dacă se pot opune asemenea dispoziții unui organism cărui un stat membru i-a încredințat misiunea menționată la articolul 1 alineatul (4) din A doua directivă.
- 31 În această privință, trebuie amintit că, conform unei jurisprudențe constante a Curții, o directivă nu poate, prin ea însăși, să creeze obligații în sarcina unui particular și, prin urmare, nu poate fi invocată ca atare împotriva sa (Hotărârea din 26 februarie 1986, Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, punctul 48, Hotărârea din 14 iulie 1994, Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, punctul 20, Hotărârea din 5 octombrie 2004, Pfeiffer și alții, C-397/01-C-403/01, EU:C:2004:584, punctul 108, precum și Hotărârea din 19 aprilie 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, punctul 30). Astfel, extinderea posibilității de a invoca directivele netranspuse la domeniul raporturilor dintre particulari ar însemna să se recunoască Uniunii Europene competența de a edicta obligații în sarcina particularilor cu efect imediat, deși ea are această posibilitate numai în cazurile în care i s-a atribuit competența de a adopta regulamente (Hotărârea din 14 iulie 1994, Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, punctul 24).
- 32 Cu toate acestea, potrivit unei jurisprudențe deopotrivă constante a Curții, în cazul în care justițiabili pot invoca o directivă nu împotriva unui particular, ci a unui stat, aceștia pot invoca directiva în cauză indiferent de calitatea în care acționează statul menționat, de angajator sau de autoritate publică. Astfel, în ambele cazuri, trebuie să se evite posibilitatea ca statul să obțină avantaje de pe urma încălcării de către acesta a dreptului Uniunii (Hotărârea din 26 februarie 1986, Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, punctul 49, Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții, C-188/89, EU:C:1990:313, punctul 17, precum și Hotărârea din 14 septembrie 2000, Collino și Chiappero, C-343/98, EU:C:2000:441 punctul 22).
- 33 În temeiul acestor considerații, Curtea a admis că dispozițiile necondiționate și suficient de precise ale unei directive pot fi invocate de către justițiabili nu numai împotriva unui stat membru și a tuturor organelor administrației sale, precum autoritățile descentralizate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 iunie 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, punctul 31), ci și, astfel cum s-a amintit în cadrul răspunsului la prima întrebare, împotriva unor organisme sau entități care sunt supuse autorității sau controlului statului ori care dispun de puteri exorbitante în raport cu cele care rezultă din normele aplicabile în relațiile dintre particulari (Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții, C-188/89, EU:C:1990:313, punctul 18, precum și Hotărârea din 4 decembrie 1997, Kampelmann și alții, C-253/96-C-258/96, EU:C:1997:585, punctul 46).
- 34 Astfel de organisme sau entități se deosebesc de particulari și trebuie asimilate statului, fie pentru că sunt persoane juridice de drept public care fac parte din stat în sens larg, fie pentru că sunt supuse autorității sau controlului unei autorități publice, fie pentru că au fost însărcinate de o asemenea autoritate să exercite o misiune de interes public și li s-au acordat, în acest scop, acele puteri exorbitante.

- 35 Prin urmare, unei entități sau unui organism, chiar și de drept privat, căruia un stat membru i-a încredințat îndeplinirea unei misiuni de interes public și care dispune în acest scop de puteri exorbitante în raport cu cele care rezultă din normele aplicabile în relațiile dintre particulari i se pot opune dispozițiile unei directive care au efect direct.
- 36 În speță, trebuie arătat că, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Prima directivă, statele membre erau obligate să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura ca răspunderea civilă pentru pagubele produse de vehiculele care provin în mod obișnuit de pe teritoriul lor să fie acoperită prin asigurare.
- 37 Importanța conferită de legiuitorul Uniunii protecției victimelor l-a determinat să completeze acest dispozitiv obligând statele membre, în conformitate cu articolul 1 alineatul (4) din A doua directivă, să instituie un organism a cărui misiune este aceea de a compensa, cel puțin în limitele prevăzute de dreptul Uniunii, pagubele materiale sau corporale provocate de un vehicul neidentificat sau pentru care nu a fost îndeplinită obligația de asigurare prevăzută la articolul 1 alineatul (1) din această directivă, care face trimitere la articolul 3 alineatul (1) din Prima directivă (Hotărârea din 11 iulie 2013, Csonka și alții, C-409/11, EU:C:2013:512, punctul 29).
- 38 Prin urmare, misiunea cu a cărei îndeplinire este însărcinat de un stat membru un organism de despăgubire precum MIBI și care decurge din obiectivul general de protecție a victimelor, urmărit de reglementarea Uniunii în materia asigurării obligatorii de răspundere civilă auto, trebuie privită ca o misiune de interes public inerentă, în speță, obligației impuse statelor membre de articolul 1 alineatul (4) din A doua directivă.
- 39 În această privință, trebuie amintit că, referitor la ipoteza unor daune materiale sau corporale cauzate de un vehicul pentru care nu a fost îndeplinită obligația de asigurare prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Prima directivă, Curtea a decis că intervenția respectivului organism este menită să suplinească nerespectarea de către statul membru a obligației sale de a veghea la acoperirea din asigurare a răspunderii civile pentru pagubele produse de vehiculele care provin în mod obișnuit de pe teritoriul lor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Csonka și alții, C-409/11, EU:C:2013:512, punctul 31).
- 40 În ceea ce privește MIBI, trebuie adăugat că, în temeiul articolului 78 din Legea din 1961, legiuitorul irlandez a făcut obligatorie afilierea la acest organism pentru toți asigurătorii care exercită o activitate de asigurare auto în Irlanda. Astfel, acesta a conferit MIBI puteri exorbitante în raport cu cele care rezultă din normele aplicabile în relațiile dintre particulari prin aceea că, în temeiul dispoziției legislative menționate, acest organism privat este în măsură să impună tuturor acestor asigurători să se afilieze la el și să finanțeze îndeplinirea misiunii care i-a fost conferită de statul irlandez.
- 41 Prin urmare, dispozițiile necondiționate și suficient de precise ale unei directive pot fi invocate împotriva unui organism precum MIBI.
- 42 Ținând seama de considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că unui organism de drept privat căruia i-a fost încredințată de un stat membru o misiune de interes public, precum cea inerentă obligației impuse statelor membre de articolul 1 alineatul (4) din A doua directivă, și care, în acest scop, dispune, în temeiul legii, de puteri exorbitante, precum puterea de a impune asigurătorilor care exercită o activitate de asigurare auto pe teritoriul statului membru în cauză să se afilieze la el și să îl finanțeze, i se pot opune dispoziții ale unei directive care sunt susceptibile să aibă efect direct.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 43 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) **Articolul 288 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu exclude, în sine, ca unei entități care nu îndeplinește toate caracteristicile enunțate la punctul 20 din Hotărârea din 12 iulie 1990, Foster și alții (C-188/89, EU:C:1990:313), coroborate cu cele care figurează la punctul 18 din aceeași hotărâre, să i se poată opune dispozițiile unei directive care sunt susceptibile să aibă efect direct.**
- 2) **Unui organism de drept privat căruia i-a fost încredințată de un stat membru o misiune de interes public, precum cea inerentă obligației impuse statelor membre de articolul 1 alineatul (4) din A doua directivă 84/5/CEE a Consiliului din 30 decembrie 1983 privind apropierea legislațiilor statelor membre privind asigurarea de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, astfel cum a fost modificată prin A treia directivă 90/232/CEE a Consiliului din 14 mai 1990, și care, în acest scop, dispune, în temeiul legii, de puteri exorbitante, precum puterea de a impune asigurătorilor care exercită o activitate de asigurare auto pe teritoriul statului membru în cauză să se afilieze la el și să îl finanțeze, i se pot opune dispoziții ale unei directive care sunt susceptibile să aibă efect direct.**

Semnături